

Střípky z historie: 21. Spor Baptisté nejsou protestanti

Střípky z historie nám dnes připomenou polemiku z roku 1911, která nám přibližuje rozmanitost teologických pohledů tehdejších českých baptistů

Střípky z historie: Spor Baptisté nejsou protestanti

V roce 1911 proběhla veřejná polemika mezi brněnským a pražským baptistickým sborem, totiž mezi jimi vydávanými časopisy *Probuzení* a *Posel pokoje*. Šlo úvahu *Jaký je rozdíl mezi baptisty a protestanty*, kterou uveřejnil brněnský časopis *Probuzení*, ze které vyplývalo že baptisté nejsou protestanti. *Posel pokoje* na tuto úvahu odpověděl článkem ve svém dalším čísle, ve kterém argumentuje tím, co baptisty a protestanty spojuje.

Časopis *Probuzení* vydával brněnský kazatel Norbert Fabián Čapek a časopis *Posel Pokoje* vydával kazatel vinohradského sboru Jindřich Novotný.

Tato polemika tak dokumentuje jedno z témat, které Norberta Fabiána Čapka v té době začalo vzdalovat od spíš reformované zaměřeného Jindřicha Novotného, který před založením prvního baptistického sboru působil jako kazatel v pražském sboru Svobodné reformované církve evangelické.

Tuto zajímavou polemiku propíral ve svém 33. čísle *Betanie*, časopis svobodných reformovaných evangelíků (dnešní Církev bratrská) v poznámce *Kdo čte Probuzení*.

Válka italsko-turecká uvízla na mrtvém bodu. Itálie žádá, aby anexe Tripolska byla uznána. Ale Turecko se ohražuje, že ho Itálie ještě nedobyla. A také se jí to tak snadno nepodaří. Území Tripolské sahá daleko do vnitř země, kdež se hromadí dosti turecké vojenské moci a Arabů, kteří dobrovolně sultánovo vojsko podporovali budou. Itálie domnívá se, že spíše k cíli dospěje, když obrátí válečné lodi své proti břehům tureckým v Evropě. Ale jak může očekávat, že ostatní mocnosti budou k tomu přihlížeti nečinně? Pochybujeme. Tento loupežný útok Itálie na Turecko nejvíce ublíží misii mezi mohamedány. Misie tato byla do dnes ta nejtěžší. Z mohamedánů se dosud nejméně duší obrátilo. Práce misijní byla zatím jen více méně připravena, půda a důvěra se měla k další činnosti získat. A co mnozí věrní dělníci Páně vykonali, italským vpádem se zničilo. „Takto jedná křesťanská mocnost“, říknou Mohamedáni. „Zdaž nejsme my lepší než oni?“ Proti misii zhřešila Itálie velmi, a bude se mít Bohu co zodpovídat.

Revoluce v Číně není k zdolání. Císař povoluje všemožně. Slibuje vládu ústavní, sněm, a povstalci mají mít účastnost ve vládě. Možná, že tímto způsobem zachová sebe i říši. Že by to však tak hladce šlo — těžko jest mysliti.

Kdo čte „Probuzení“, baptistický list vycházející v Brně, pozastavil se asi nad úvahou, v posledním jeho čísle, jaký je rozdíl mezi baptismem a protestantismem. Jak to přišlo, že „Probuzení“ se do těchto rozkladů dostalo? Nedávno jsme v tomto listě četli, že baptisté se nepočítají mezi protestanty, že jsou útvaru zcela jiného. Na to jim odpověděl „Posel Pokoje“ (list Pražských baptistů) velice pěkně, nechť se takto liší od protestantismu. Znovu tedy „Probuzení“ ujalo se slova k té věci, a odůvodňuje své tvrzení, a jde tak daleko, že na konec se ukázalo, že Volnomyšlenkáři jsou si s baptisty (ře-

kněm s brněnskými) bližší, než-li s protestanty. To však jest pro protestanty přec jen dobré svědectví. Člověk Kristův nemůže s „Volnou Myšlenkou“ mít žádné příbuzenské vztahy. „Probuzení“ praví dále, že protestantism se od katolicismu neliší, jen prý v obřadech. Bolestný dojem vyvolávají slova ta. Celý svět děkuje Bohu za tu požehnanou dobu reformační od Husa počínajíc až do Komenského. K čemu dal nám Bůh bibli, než abychom cestu spasení dle ní volili a stanovili. A v této věci otcové reformační nám velikou službu prokázali. Nechtěli bychom úpěti v temnostech římské zvrhlosti a bludů, jak tomu bylo v době předreformační. Reformace naučila nás opět věřiti v Krista podle písem a tím dojiti jistoty věčného života. Ji děkujeme za Evangelium krve; nebo jen na krvi kříže založena jest víra naše a odpuštění hříchů. „Probuzení“ ale nezdá se míti porozumění pro tento klenot reformační. Již dříve „Slovo pro život“ (tak se jmenoval list brněnských baptistů prve) bagatelně se vyslovovalo o Evangeliu krve — oni že znají Evangelium království. Ze všeho vysvítá, že „Probuzení“ zastává směr Kristova království na zemi. Vytyká katolíkům a protestantům, že odbyvají své ovečky věčným blahem, ale o spravedlnost na zemi že se nestarají. V tom ohledu mohou jíti dobře s „Volnou Myšlenkou“, kteráž ovšem jde ještě dále a řekne vám otevřeně, že „nebeské blaho“ ráda dá za to časné nebe. Ještě v jiném ohledu vyslovuje „Probuzení“ svůj souhlas s „Volnou Myšlenkou“, t. že jsou velcí zastanci úplné svobody duše lidské a to už od nejútlejšího mládí. Zavrhuje nejen křesťáky, čemuž se nedivíme, ale i výchovu náboženskou školní a kostelní. I my jsme proti konfesijní škole, ale dítě musí mít v rodině vedení, a to pevné, a kde ho není, co odroste z dětí ponechaných samým sobě? Abrahama odvedl Bůh ze země jeho a z příbuznosti jeho, aby si ho mohl vychovati, a jemu

Bůh nařídil, aby své potomky stejně odchovával. Dle „Probuzení“ byla obřezka velikým násilím na těch pacholátkách, a celé vedení a vychovávání lidu Izraelského muselo býti veliké prohřešení proti osobní svobodě synů Izraelských. Bůh je nutil, aby měli náboženství, jaké On jim dal, a ne jiné. Něco takového jmenuje „Probuzení“ násilí na duších, a stejně mluví ovšem i Volná Myšlenka. — My nechceme mysliti, že členové redakce „Probuzení“ své děti podle toho principu budou vychovávat, ale že se budou báti, je na tak svobodné nohy postavovat. — A což členstvo církve, má za největší ideál osobní svobodu? nebo bdí nad nimi zákon svatého Boha a pravda, která je v Ježíšovi? Jsou poddáni, nebo dělá každý co chce? Jen aby to nebyla svoboda, která povoluje tělu! I baptistu obkličuje hřích, a také baptista může zahynout.

Výsledky sčítání lidu v Čechách jsou tyto: úhrnem je obyvatelstva 6,769.522. Českou obcovanou přiznalo 4,241.901 (roku 1900 — 3,930.093) a německou 2,467.721 (r. 1900 — 2,337.013). Přibylo Čechů 311.808, v procentech 7.93, Němců 130,708 čili 5.6 proc.

Do Silver Lake, Minn. Br. náš sběratel J. Skeřík zaslal již na r. 1912 od více čtenářů z Silver Lake i Owatouny předplatné. Děkujeme bratru za jeho přispění i milým čtenářům, kteří tak záhy si předplatili.

Černoši ve Spojených Státech Severoamerických, jaký učinili pokrok, je vidět z toho, že před 45 lety (v počátku jejich osvobození) jen tři procenta uměli čísti a psát, a dnes čtou a píší 58 proc. jich. Černý doktor Booker-Washington svolává černošskou konferenci na duben (17.—19.) 1912 do Tuskegee, kamž svolává vlivné muže černošské z Indie, Afriky i Ameriky, aby se pojednalo o tom, které by byly nejlepší a nejvhodnější prostředky k pozvednutí černocho, aby se jich užilo.

Při posledním sčítání lidu ve Francii vyplnilo 8 milionů lidí rubriku „náboženství“ jako „bez víry“. Znamenité to výsledky misie „nevěry“.

Generál Booth, osmdesátiletý starý, chce se podrobit ještě jedné operaci. Trpí nemocí očí.

V Liverpoolu při nedávné stávce byly hostince zavírány po 10 dní od druhé hodiny odpolední; a tak dobře se to osvědčilo, že magistrát odhlasoval 49 hlasy proti 24, aby všechny výčepy místo v 6 hod. ráno, až o půl 9. hod. otevřeny a večer již v 10 hod. zavřeny byly.

V Mexiku žije 16 milionů lidí. Jedna třetina jich jest Indiánů, jedna desetina bělochů a ti ostatní jsou smíšenci. Velká většina mluví španělsky; 20—30 kmenů však zachovalo dosud svůj jazyk. Jsou tu dosud miliony duší, které ještě se ničemu nenaučily, ba ani evangelium nepoznaly. Katolická církev ztratila tam mnohé své stoupence; stali se z nich číří nevěrci a volnomyšlenkáři.

Japonsko má křesťanské misionáře již ve všech větších městech, ale přec jen jest 35 měst ještě majících 20.000 obyvatel, kam misionář dosud nezavítal.

Naše schůze kol slova Božího konají se v red. „Betanie“ každé neděle o 9½ hod. dopol. a o 3 hod. odp., též každou středu o 7½ hodině več. na Novosadech čís. 32. Hosté jsou vítáni.

Knihy naším nákladem vydané:

Výklady bibli kralické starého zákona.

Neváz. 5 K.

Výklad epištoly k Římanům (A. Adlof).

I. díl (kapit. 1—5). Neváz. 3 K.

Kníže z Domu Davidova. Neváz. K 1.90.

Váz. 2 K.

Mimo to doporučujeme:

Výklady epištoly k Židům (Saphir).

Neváz. 4 K.

Mimořádná cena k vánocům 3 K.

Cesta z bludiště nevěry čili Nif z labyrintu. (C. H. Spurgeon.) Neváz. 0.60.

Jindřicha Novotného. Byla to po dlouhých desetiletích nevraživosti první veřejná podpora Jindřicha Novotného ze strany svobodných reformovaných evangelíků.

Jejich smířlivost vůči Jindřichu Novotnému zazněla o rok později, v nekrologu, který časopis Betanie zveřejnil, když Jindřich Novotný zemřel 14. 1. 1912. Porozuměli, že Jindřich Novotný se přikláněl spíše k reformované teologii, kterou zastávali jeho dlouholetí podporovatelé z americké baptistické misijní aliance.

Norbert Fabián Čapek byl na „reformovaných“ baptistech finančně nezávislý, a proto mohl svobodně uvažovat o otázkách, které byly pro reformované nepředstavitelné.

Myšlenka rozdílnosti baptistů a protestantů však mezi baptisty zůstávala živá. Svědčí o tom například úvaha, kterou napsal *Dr. Vernon C. Lyons*, který byl od 50. let známý baptistický kazatel a evangelista (ilegálně kázal i za železnou oponou), teolog a myslitel. Jeho úvaha nám přibližuje směr, kterým již v roce 1911 uvažoval Dr. Norbert Fabián Čapek.

Není bez zajímavosti, že baptisté, kteří tíhnou k „reformovaným“ důrazům dnes programově směřují k evangelikálům, k členství v České evangelikální alianci a souručenství se sbory Evangelikálních baptistů (bývalý sbor BJB Kroměříž a jeho satelity). Paradoxně s nimi ruku v ruce kráčí i charismatičtí baptisté, ačkoli jejich doktrinní důrazy se s reformovanými vylučují.

Úvaha Dr. Vernona C. Lyonse také ukazuje, kam se posunula teologie *Jižního baptistického teologického semináře* od 50. let do dnešních dnů.

Proč baptisté nejsou protestanti

Věřící lidé (v *židovsko-křesťanské kultuře* – pozn. red.) bývají obvykle zařazováni do jedné ze tří náboženských skupin. Pokud nejsou Židé nebo římsktí katolíci, pak jsou automaticky protestanty. Baptisté se proto obvykle nazývají „protestanty“. To však neodpovídá faktům. Baptisté nikdy nebyli protestanty.

Protestantská reformace je obvykle datována 31. října 1517, kdy Martin Luther přibil svých 95 tezí na dveře zámeckého kostela ve Wittenburgu v Německu. Byl to však jen jeden z řady činů, které vedly k otevřené roztržce s Římem.

Událostí nanejvýš důležitou, ale často nepovšimnutou, je Druhý koncil ve Speieru, 25. dubna 1529. Jednalo se o římskokatolický koncil s cílem zakročit proti Turkům a kontrolovat šíření luteránů a dalších, kteří nespolupracovali s papežem.

Některá luteránská knížata předstoupila před tento římskokatolický sněm s formálním písemným protestem proti těm věcem, ve kterých sněm odporoval křesťanské víře, jak ji chápali.

Tento protest podepsali kurfiřt Jan Saský, markrabě Jiří Braniborský, vévodové Ernest a František z Braunschweig-Luneburgu, landgróf Filip Hesenský, princ Wolfgang z Anhaltu a zástupci čtrnácti císařských měst.

Protest byl koncipován tak, aby je chránil před rozhodnutími tohoto koncilu. Bylo to obranné opatření.

Oslavovaný církevní historik Philip Schaaf učinil pozoruhodné prohlášení:

„Na základě tohoto protestu a odvolání byli luteráni nazýváni protestanty.“ (Dějiny křesťanské církve, svazek VII, s. 692). Stejná fakta jsou uvedena v Katolické encyklopedii (svazek XII, s. 495).

Tito luteránští vůdci a několik reformovaných, kteří se s nimi odvolávali a protestovali proti slavnému Speierovu sněmu, hovořili sami za sebe, nikoli za baptisty, o nichž sami ve svém písemném prohlášení řekli:

„Všichni anabaptisté a znovupokřtěné osoby, muži nebo ženy zralého věku, budou souzeni a přivedeni z přirozeného života k smrti, ohněm nebo mečem nebo jiným způsobem, což může těmto osobám prospět, aniž by předcházeli útrpné zkoušce duchovními soudci.“

Baptisté se nepodíleli na tomto protestu, a proto nemohou nést jméno „protestanti“. Zde jsou tři hlavní důvody, proč baptisté nejsou protestanti.

Historicky baptisté nejsou protestanti

Protestanti pocházejí ze šestnáctého století. Jsou to luteráni, reformovaní a další, kteří byli kdysi římskými katolíky a opustili římskokatolickou víru, aby založili své vlastní denominace.

Baptisté nikdy neopustili římskokatolickou církev, jako Luther, Calvin a Zwingli. Nikdy z ní neodešli, protože v ní nikdy nebyli. Svou existenci nezačali v době reformace, ale stovky let před reformací.

Baptisté se nesnaží vystopovat svoji historickou posloupnost zpět do doby apoštolů. Jediným jejich tvrzením je, že v každém věku církevních dějin existovaly skupiny, které se držely stejných nauk jako baptisté dnes. Tyto skupiny mohou nebo nemusí být spojeny a jsou známy pod různými jmény.

Byli to Montanisté (150 n.l.), Novatiáni (240 n.l.), Donatisté (305 n.l.), Albigenští (1022 n.l.), Waldenští (1170 n.l.) a jméno anabaptisté se dostalo do popředí těsně před dobou protestantské reformace. Úplná historická data okamžitě vyvracejí názor, že do doby Martina Luthera existovala pouze jedna náboženská skupina – římskokatolická církev. Každý, kdo to tvrdí, prostě neudělal domácí úkol.

Chtěl bych zmínit nebaptistické svědectví o velkém starověku baptistických lidí.

Kardinál Hosius (1504-1579) byl římskokatolický prelát, jehož celoživotním dílem bylo vyšetřování a potlačování nekatolických skupin. Papežem Pavlem IV. byl jmenován jedním ze tří papežských představitelů slavného Tridentského koncilu.

Hosius energicky pokračoval v práci protireformace. Pokud někdo v poreformační době znal nauky a historii nekatolických skupin, byl to Hosius. Kardinál Hosius říká:

„Kdyby nebyli baptisté během posledních 1200 let těžce mučeni a odřezávání nožem, rojili by se ve větším počtu než všichni reformátoři“ (dopisy Apud Opera, s. 112, 113).

Pozorně si povšimněte, že tento znalý katolický učenec hovořil o brutálním pronásledování, které baptisté podstupovali, že je jasně odlišuje od reformátorů a že je datuje 1200 let před protestantskou reformací.

Je také zřejmé, že baptisté nebyli protestanti, protože byli ostře pronásledováni protestantskými reformátory a jejich následovníky. Nesčetné tisíce z nich při těchto pronásledováních ztratily svůj majetek, svou vlast a své životy.

Konrad Grebel zemřel ve vězení v roce 1526. Felix Manz byl utopen úřady v Curychu v roce 1527.

Známý baptistický vůdce Balthasar Hubmaier byl upálen zaživa na hranici ve Vídni 10. března 1528. O tři dny později byl jeho manželka utopena, svržena z mostu do Dunaje s kamenem přivázaným ke krku. Fakta hojně potvrzují, že historicky baptisté nejsou protestanti.

Podle učení baptisté nejsou protestanti

Názor, že baptisté sdílejí společné učení s protestantskými skupinami, není přesným popisem faktů. Existuje šest nápadných rozdílů.

1. Baptisté z celého srdce věří, že pouze Boží slovo je dostatečné pro víru a praxi. Čteme „*Veškeré Písmo pochází z Božího Ducha a je dobré k učení...*“ (2. Timoteovi 3:16). Různá protestantská vyznání mají svá vyznání víry, katechismus a nejrozličnější doktrinární standardy. Baptisté nemají svá vyznání víry, drží se pouze Bible.
2. Baptisté věří, že Kristus a jediný Kristus je hlavou církve, protože Písmo říká: „*Kristus je hlavou církve*“ (Efezanům 5:23). Baptisté nemají nikoho, kdo by dohlížel na ně i na baptistické sbory. Baptisté nemají žádné vedení ve smyslu organizace, které řídí místní sbory. Každý místní sbor je církví, je samostatný a odpovídá se pouze Kristu, který je jeho hlavou. Baptistický sbor, přestože spolupracuje se sbory podobné víry a praxe, nemá pozemské ústředí. Jeho ústředí je v nebi.
3. Baptisté věří ze svého srdce ve svobodnou církev ve svobodném státě. Kristus jasně učil, že stát i církve mají každý svou vlastní doménu, když řekl: „*Proto dávejte co je císařovo, císaři, a co je Boží, Bohu.*“ (Matouš 22:21). Baptisté jsou rázně proti sjednocení státu a církve a věří, že státem ovládaná církev je ubohá výmluva pro křesťanství a jasný odklon od Písma. Všichni protestantští reformátoři ustanovili nad svými stoupenci státní církev.
4. Baptisté pevně věří v individuální odpovědnost vůči Bohu, protože Písmo jasně učí, že „*každý z nás bude Bohu odpovídat za sebe*“ (Římanům 14:12). Ani kněz za vás nemůže odpovídat, ani církve za vás nemůže odpovídat Bohu. Věřící rodiče za vás nemohou odpovídat. Nikdo není spasen kvůli tomu, čemu věří jeho rodiče. Nikdo není zachráněn kvůli své identifikaci s jakýmkoli náboženstvím. Bude se zodpovídat Bohu. Protestanti toto biblické učení obecně nedrží.
5. Baptisté se navíc vždy drželi křtu věřících. Nikdo z protestantských reformátorů toto biblické učení nezastával. V Písmu vždy křtu předcházela víra a pokání. V den Letnic Petr jasně řekl lidem: „*Čiňte pokání a budete pokřtěni*“ (Skutky 2:38). To zjevně znamená, že není správný křest kojenců, protože kojenci nejsou schopni činit pokání. Žádní nevěřící nesmí být pokřtěni. Reformátoři následovali Řím při výuce křtu. Baptisté se v tomto bodě vytrvale drželi učení o Kristu a jeho apoštolech.
6. Baptisté se na základě Písma vždy drželi členství znovuzrozených ve sboru; to znamená sboru, který tvoří pouze lidé, kteří věrohodně vyznávají svou víru v Krista. V apoštolské církvi byli pokřtěni a přijati jako členové místní církve pouze ti, kteří se stali věřícími, ti, kteří přijali Boží slovo a činili pokání ze svých hříchů (Skutky 2:41). V apoštolských sborech ani v baptistických baptistických dodnes nikdy nebylo automatické ani formalistické členství.

Z přehledu těchto jednoduchých bodů je více než jasné, že doktrinárně baptisté nejsou protestanti.

Prakticky baptisté nejsou protestanti

Několik jednoduchých pozorování naznačuje, že baptisté se v řadě bodů radikálně liší od protestantů.

Protestantské skupiny se dívají na nějakou lidskou bytost jako na svého zakladatele, často dokonce

berou své jméno od tohoto muže. Lutheráni se vrací zpět k Lutherovi. Reformovaný proud jsou kalvinisté od Jana Calvina. Presbyteriáni byli založeni Johnem Knoxem. Metodisté otevřeně uznávají Johna Wesleyho jako svého zakladatele.

Kdo založil baptistické sbory? Je to historická otázka hodná seriózního bádání. Je nemožné najít někoho, kdo by vedl ke vzniku baptistických sborů. Spíše, pokud bychom museli jmenovat lidské zakladatele, musíme se ohlédnout zpět na Petra, Pavla, Jakuba a Jana.

I v našem rodišti se lišíme od protestantů. Lutheráni pocházejí z Německa, reformovaní ze Švýcarska a Nizozemska, presbyteriáni ze Skotska, episkopální z Anglie, ale baptisté by jako místo svého původu museli uvést Palestinu.

Víra baptistů dále nevychází z augsburského vyznání, ani z kánonu z Dortu, ani z Westminsterského vyznání, ale z prostého Božího slova. Je tedy nemožné identifikovat baptisty jako protestanty.

Baptisté nikdy nebyli spojováni s protestanty a nikdy nebyli ztotožňováni s římskokatolickou církví. V letech před reformací a po ní si udrželi svoji identitu a byli věrní Písmu.

Skuteční baptisté se drží prostého učení Krista a apoštolů. Za tyto Bohem dané doktríny byli ochotni zemřít. Hanz Denk, baptista ze šestnáctého století, řekl:

„Víra znamená poslušnost Božímu slovu, ať už k životu, nebo k smrti.“

Pro mnohé to znamenalo smrt.

V době reformace v Rottenburgu bylo za méně než deset let 900 poprav baptistů. Tyto popravy byly často brutální a kruté. Odsouzení jednoho baptistického věřícího Michaela Satelera znělo:

„Michael Sateler bude doveden ke katovi, který ho vezme na místo popravy a vyřízne mu jazyk; poté ho uvrhne na vozík a dvakrát mu vytrhne maso žhavými kleštěmi; poté ho přiveze do městské brány a tam bude mučit stejným způsobem jeho maso.“

To byl způsob, jakým Sateler zemřel v Rottenburgu 21. května 1527. Jeho manželka a další ženy utopeny a řada dalších mužů byla sřata.

Baptisté nejsou protestanti, ale vytrvale se drží původních přikázání a praktik Krista a apoštolů. Baptisté věří, že čisté Boží slovo je dostatečnou autoritou ve všech věcech. Baptisté odmítají všechny lidské náboženské tradice a praktiky, které vznikly od dob apoštolů.

Dr. Vernon C. Lyons

Dr. Vernon C. Lyons, kontroverzní landmarkista, byl pokřtěn u presbyteriánů, vychován u luteránů, uvěřil při kázání kanadského evangelisty z Christian and Missionary Alliance a poté se stal baptistou. Byl pastorem sboru Chicago's Ashburn Baptist Church od roku 1951. Vzdělání získal na osmi biblických seminářích zmíněných církví a posléze na dvou baptistických seminářích Southwestern Baptist Theological Seminary a Southern Baptist Theological Seminary.

-šk-

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Česká republika](#) nebo facebookovou

skupinu [Zpravodaj baptistických sborů](#)